

КАФЕДРИ СПЕЦІАЛЬНОГО ФОРТЕПІАНО № 1, № 2

Фах (підготовка магістерської виконавської програми)

Освітній ступінь	Магістр	Курс	1-2
Спеціальність	В5 «Музичне мистецтво»	Семестр	1-3
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво» Фортепіано		
Статус	Обов'язкова	ECTS	11
		Годин	330
		Індивідуальні заняття	96
		Самостійна робота	234
Форма контролю	Залік/ екзамен/ атестаційний екзамен		

Інформація про викладачів

ПІБ	Рощина Тетяна Олександрівна , кандидатка мистецтвознавства, професорка, заслужена діячка мистецтв України, виконувачка обов'язків завідувачки кафедри спеціального фортепіано № 2 Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського; Рябов Сергій Ігорович , виконувач обов'язків доцента кафедри спеціального фортепіано № 2 Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського; Ринденко Оксана Валеріївна , кандидатка мистецтвознавства, доцентка, виконувачка обов'язків професорки кафедри спеціального фортепіано № 2 Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.
Профіль викладача	https://scholar.google.com/citations?user=nqDrGj0AAAAJ&hl=uk
e-mail	tatyanaroschina58@gmail.com, oksanaryndenko@gmail.com, serheyriabov@gmail.com

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою курсу «Фах (підготовка магістерської виконавської програми)» є підготовка сучасних висококваліфікованих фахівців-піаністів, які володіють художньою музично-виконавською майстерністю високого рівня в усій широті панорами стилів, необхідною для самостійної професійної діяльності в галузі сольного виконавства та фортепіанної педагогіки вищої школи.

Головні завдання курсу «Фах (підготовка магістерської виконавської програми)» полягають у вихованні у здобувачів високої національної свідомості, естетичної культури,

самостійного та креативного художнього мислення, у всебічному й гармонійному розвитку здібностей здобувачів, пошуку та розкритті їх індивідуального творчого амплуа, постійному стимулюванні творчої ініціативи, опануванні широкого концертного репертуару та різних жанрів концертування, створенні умов для реалізації виконавського потенціалу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач **повинен знати**:

- особливості та специфіку закономірностей фортепіанної техніки, палітру використання звукових можливостей інструменту, повний спектр особливостей використання засобів музичної виразності фортепіано на різних етапах розвитку світової і національної музичної культури;
- сучасні досягнення в галузі фортепіанного виконавства, педагогіки та музичної творчості;
- виконавський концертний репертуар та спеціальну літературу з історії та теорії фортепіанного виконавства;
- принципи зібрання, систематизації, узагальнення та використання інформації і проведення наукових досліджень з фаху;
- принципи прочитання, інтерпретації, редагування та рецензування музичних текстів від барокової до сучасної доби;
- основи загальнотеоретичних дисциплін, що дозволяють вирішувати завдання творчого, навчально-просвітницького, науково-дослідницького та методичного характеру.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач **повинен вміти**:

- відтворювати художню концепцію музичного твору, базуючись на розумінні змісту, жанру, форми та стилю;
- володіти високим рівнем технічної та художньої майстерності у використанні засобів виконавської виразності;
- орієнтуватися в різноманітних музичних стилях і жанрах від бароко до новітньої музики;
- вивчати і розвивати кращі традиції виконавських шкіл;
- поєднувати виконавську майстерність з виконавським осмисленням твору;
- проводити музично-просвітницьку і критичну діяльність;
- редагувати та рецензувати тексти.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач **повинен мати навички**:

- самостійної виконавської та викладацької роботи;
- швидкого, досконалого та компетентного по відношенню до стилю опанування незнайомих творів;
- читання з аркуша;
- всебічне володіння різноманітним арсеналом піаністичної техніки;
- побудування власної виконавської інтерпретації твору, концертного виступу тощо;
- професійної підготовки для виконання концертної програми на сцені.

Програмні компетентності

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії
- ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

- СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики.
- СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.
- СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
- СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
- СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання

- ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.
- ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
- ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
- ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
- ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.
- ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- ПРН 8. Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача
- ПРН 9. Здійснювати ефективне управління мистецькими проектами, зокрема, їх планування та ресурсне забезпечення.
- ПРН 10. Приймати ефективні рішення в галузі культури і мистецтва, аналізувати альтернативи та оцінювати ризики.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

Змістовий модуль 1. Твір значної складності українського композитора XIX – XXI сторіччя (сонати, концерти, циклічні твори)

- Тема 1. Виявлення рівня професійної ерудиції, музикознавчої інформованості й творчих уявлень здобувача
- Тема 2. Складові якісного прочитання авторського тексту та опанування фактури музичного твору на етапі його розбору
- Тема 3. Осмислення драматургічної цілісності твору великої форми та виявлення специфіки його образно-емоційної виразності
- Тема 4. Типовість та особливості форми твору, що вивчається
- Тема 5. Специфіка музичної мови у творах українських композиторів різних історичних періодів
- Тема 6. Опанування технічних складностей та особливостей інтерпретації

Змістовий модуль 2. Сучасний твір, що репрезентує новітні композиційні та виконавські техніки та/або написаний після 1950 року

- Тема 1. Опрацювання концепції твору в культурно-історичному та художньому контексті
- Тема 2. Виявлення специфіки комплексу засобів музичної виразності в сучасних творах
- Тема 3. Робота над інтерпретацією художнього потенціалу творів з використанням новітніх технік композиції та звуковидобування
- Тема 4. Вміння визначити стильові особливості запису тексту твору з використанням новітніх технік композиції та звуковидобування
- Тема 5. Опанування фактурних елементів твору
- Тема 6. Типові закономірності композиції та фактурної організації у сучасному композиторському мистецтві

Змістовий модуль 3. Один, або декілька творів довільної тематики та стилістики значної складності

- Тема 1. Робота над комплексом професійних вимог до виконавського втілення твору обраного стилю
- Тема 2. Розвиток музичного мислення та уявлень здобувача шляхом асоціативного ставлення до конкретно особистої, образно-сміслової суті творів
- Тема 3. Робота над особливостями підбору, інтерпретації та підготовки до концертного виконання короткої сольної програми (10-15 хв.)
- Тема 4. Вивчення специфіки жанрово-стильових особливостей та виконавської техніки їх втілення обраного твору
- Тема 5. Опрацювання рекомендованої викладачем додаткової літератури та прослуховування записів видатних виконавців

Змістовий модуль 4. Сольна концертна програма тривалістю близько однієї години з добірки творів значної складності, підібраних у вільній тематичній концепції з власною письмовою, або усною анотацією/презентацією

- Тема 1. Виявлення концепції сольної програми та визначення відповідного виконавського профілю
- Тема 2. Специфіка роботи над вивчення програми значної тривалості в її художній цілісності
- Тема 3. Робота над інтонаційною виразністю та утриманню виконавської форми в її технічній досконалості
- Тема 4. Творча інтерпретація концепту програми та побудова авторських коментарів та анонсів до творів програми
- Тема 5. Робота над специфікою виконавського перевтілення у концертуванні зі вступними коментарями
- Тема 6. Артистичне втілення художнього змісту творів під час концертного, конкурсного виступу, підготовка до виступу

Змістовий модуль 5. Удосконалення особистих виконавських якостей здобувача.

Підготовка до виконання програми Атестаційного екзамену з фаху

- Тема 1. Досягнення довершеної виконавської підпорядкованості засобів музичної виразності: осмисленого синтаксису мови, індивідуальній оркестровці, різноманітності прийомів звуковидобування, виразності ритмічних характеристик
- Тема 2. Методи роботи над опануванням програми в цілому, над якістю виконавської форми та набуттям відповідного артистизму висловлювання
- Тема 3. Визначення головних проблем, притаманних стилю та жанру, специфіці музичної форми виконуваного репертуару
- Тема 4. Вдосконалення загальних технічних формул фактури та підпорядкованість їх художнім вимогам
- Тема 5. Робота над максимальною досконалістю піаністичної форми виконання творів державної програми, підготовка до виступу

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Навчальна Дисципліна Фах (підготовка магістерської виконавської програми) для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» фортепіанного факультету Академії складається з індивідуальних занять та великої частки годин для самостійної роботи та підготовки.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Нотний матеріал відповідного фортепіанного репертуару, музикознавча та методична література за фахом представлені у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії. Інструментарій у репетиційних приміщеннях, навчальних аудиторіях, концертних залах Академії надається для проведення занять, репетицій та концертних виступів відповідно до розкладу. За умови дистанційного навчання через протиепідеміологічні заходи, всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали завантажуються на GOOGL DISK ifm1.2nmau@gmail.com. Програми модульних контрольних робіт у формі концертного виступу здобувачів у формі посилання на YOUTUBE надсилаються на офіційні електронні адреси кафедр або у особистих повідомленнях на офіційні сторінки кафедр мережі ФБ.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Підсумковими формами контролю з дисципліни Фах (підготовка магістерської виконавської програми) за професійним та творчим розвитком здобувачів освітнього ступеня «Магістр» є залік з оцінкою у 1 семестрі, іспит у 2 семестрі та атестаційний екзамen наприкінці 3 семестру. Крім того, протягом 1 семестру здобувач освітнього ступеня «Магістр» мусить не менше одного разу виступити в академічному концерті з спеціально підготовленою програмою, що створює певну ритмічність сценічного досвіду та виступає своєрідним аналогом обов'язкового семінару. Протягом 2 семестру здобувач освітнього ступеня «Магістр» мусить виконати сольну програму з виконавськими коментарями.

Залікові та іспитові вимоги:

1 семестр.

Академічний концерт: програма за довільним вибором

Залік: програма за довільним вибором

2 семестр.

Сольний концерт: вільна програма

Іспит: програма за довільним вибором

3 семестр.

Атестаційний екзамen: довільна програма, у якій мають бути представлені твори різних стилів та жанрів. Може бути використаний один твір з репертуару попередніх років. У складі дипломної програми обов'язковими є: поліфонія; сонатна або циклічна форма; твір українського автора; концерт для фортепіано з оркестром.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Модульна робота (академічний концерт)	45
2.	Відвідування занять	5
3.	Участь у конкурсі/концерті/виступ з оркестром	5
4.	Залік / Іспит	45
	Всього	100

Критерії оцінювання знань здобувачів

Оцінка «Відмінно» (А) 90 – 100 балів: отримує здобувач, який представив програму найвищого/високого рівня складності, виявив глибоке, зріле, індивідуальне інтерпретаторське мислення та розуміння стилю, продемонстрував відмінну, художньо довершену технічну майстерність, яскравий, органічний артистизм, високу стабільність виконання.

Оцінка «Добре» (В) 82 – 89 балів: отримує здобувач, який представив програму високого рівня складності, виявив переконливе, традиційне інтерпретаторське мислення та розуміння стилю, продемонстрував добру технічну майстерність, сформований артистизм, достатню стабільність виконання.

Оцінка «Добре» (С) 74 -81 балів: отримує здобувач, який представив програму високого/середнього рівня складності, але його інтерпретаторське мислення та розуміння стилю не завжди переконливе або має формальний характер. Здобувач продемонстрував добру технічну майстерність, достатню стабільність виконання при невиразному артистизмі.

Оцінка «Задовільно» (D) 64-73 балів: отримує здобувач, який представив програму середнього/завищеного рівня складності, непереконливу інтерпретацію, недостатнє розуміння стилю. Його технічна майстерність недосконала, артистизм невиразний або зовнішній, стабільність виконання лише часткова.

Оцінка «Задовільно» (Е) 60-63 балів: отримує здобувач, який представив програму середнього рівня складності, фрагментарне інтерпретаторське мислення та розуміння стилю, не виявив артистизму, показав недосконалу техніку та недостатню стабільність виконання.

Оцінка «Незадовільно» (F) 35-59 балів: отримує здобувач, який представив програму низького рівня складності, неглибоке інтерпретаторське мислення та розуміння стилю, проявив себе як нестабільний виконавець з обмеженою технікою та малим артистизмом.

Оцінка «Незадовільно» (FX) 1-34 балів: отримує здобувач, який представив програму низького рівня, слабо сформоване інтерпретаторське мислення та розуміння стилю, виявив обмежену техніку, відсутність артистизму, нестабільність виконання.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь здобувачів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів, театрів, мистецьких експозицій та виставок, музичних фестивалів, конкурсів, концертів тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Виконавські школи вищих учбових закладів України: тематичний збірник наукових праць/ Київська державна консерваторія ім. П.І. Чайковського. – Київ, 1990. – 180 с.
2. Вірановський Г. Музично-теоретичні системи. – К.: Музична Україна, 1978. – 86 с.
3. Володимир Горовиць та проблеми виконавства ХХІ століття:Збірка статей. –К., КДВМУ ім.Р.М.Глієра, 2006. – 222 с.
4. Вознесенська Є.І. Виконавські інтерпретації двоголосних інвенцій Й.С.Баха: Навчальний посібник. – К., НМАУ імені П.І.Чайковського, 2006. – 116 с.
5. Гнатів Т. Музична культура Франції рубежу ХІХ-ХХ століть. – К.: Музична Україна, 1993. – 200 с.

6. Григоренко О. Джон Кейдж. Творчість. – К.: Музична Україна, 2012. – 226 с.
7. Давидов М.А. Виконавське музикознавство: Енциклопедичний довідник. – Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2010. – 400 с.
8. Деменко Б. Поліритміка/Б.Деменко – К.:Музична Україна, 1988. – 119 с.
9. Зі спадщини майстрів. Книга перша: Збірка статей//Науковий вісник НМАУ. – Вип.30. – К., 2003.- 284 с.
10. Зі спадщини майстрів. Книга друга: Збірка статей//Науковий вісник НМАУ. – Вип. 101. – К., 2013. – 490 с.
11. Касьяненко Л.О. Робота піаніста над фактурою: Посібник з вивчення виконавської інтерпретації фактури фортепіанного твору. – К., НМАУ, 2003. – 168 с.
12. Катрич О. Стил ь музиканта-виконавця (теоретичний та естетичний аспекти) / О.Катрич. – Дрогобич: Відродження, 2000. – 100 с.
13. Кашкадамова Н. Історія фортеп'янного мистецтва сторіччя. – Т.:АСТОН, 2006. – 608 с.
14. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах: Навчальний посібник. – Тернопіль: СМТ «Астон», 1998 – 300 с.
15. Кашкадамова Н. Фортепіанне мистецтво Шопена: Науково-методичний нарис. – Тернопіль: СМП «АСТОН», 2000. – 80 с.
16. Кашкадамова Н. Фортеп'янно – виконавське мистецтво України. Історичні нариси. – Львів: КІНПАТРИ ЛТД, 2017. – 616 с.
17. Київська фортепіанна школа. Імена та часи: Колективна монографія. – Київ: НМАУ імені П. І. Чайковського, 2013. – 630 с.
18. Курковський Г. Микола Віталійович Лисенко – піаніст-виконавець. – К.: Музична Україна, 1973. – 150 с.
19. Марценківська О. Трилінійні та чотирилінійні поліритмічні структури у творах Б. Лятошинського (деякі проблеми виконання)// Виконавське музикознавство – К.: Науковий вісник НМАУ, 2009. – Вип.82. – с.23 – 34.
20. Мирослав Скорик: Збірка статей. – Львів: СПОЛОМ, 1999. – 135 с.
21. Павлишин С. Валентин Сильвестров. – К., Музична Україна, 1989. – 87 с.
22. Проблеми фортепіанного виконавства та педагогіки: Збірка статей// Науковий вісник НМАУ. – Вип. 71. – К., 2008. – 160 с.
23. Ракул Ю.К. Мистецтво педалізації як один з основних засобів виразності фортепіанного виконавства: Навчально-методичний посібник. – Одеса: Фотосинтетика, 2007. – 160 с.
24. Ринденко О. О. Мессіан про стил ь О. Мессіана//Музичний стил ь: історія, теорія, сучасність. – К.:Науковий вісник НМАУ, 2004. – Вип.38. – С.192 – 199.
25. Рощина Т. Кантілена і педалізація як суттєві акценти фортепіанного виконавства у педагогічних принципах Олександра Александрова, видатного діяча київської школи піанізму// Музичне виконавство. Кн. 9. – К.: Науковий вісник НМАУ, 2003. – Вип.26. – С. 82 – 93.
26. Рощина Т. Олександр Александров: педагог про стил ьові аспекти фортепіанного виконавства// Музичне виконавство. Кн.7. – К., Науковий вісник НМАУ, 2001. – Вип. 18. – С. 169 – 178.
27. Рощина Т. Олександр Александров про музичний романтизм як явище піаністичної культури //Культурологія та мистецтвознавство.– К.: Київське музикознавство, 2003. - Вип. 9. – С. 171 – 183.
28. Сюта Б. Музична творчість 1970 – 1990 рр. : параметри художньої цілісності/ Б.Сюта. – К., 2006. – 256 с.
29. Ф. Шопен: 200 років романтизму: Збірка статей// Науковий вісник НМАУ. – Вип.102. – К., 2011. – 160 с.
30. Чернявська М. Піанізм бетховенської доби. Становлення фортепіанної фактури: Навчальний посібник. – Харків: Видавництво «Смугаста типографія», 2015. – 208 с.